

Jan Lind
Administrativa avdelningen
Telefon: 08-508 264 71
jan.lind@expl.stockholm.se

Till
Exploateringsnämnden 2008-03-13

Ge barn och unga möjlighet att påverka beslut Skrivelse från Ann-Margrethe Livh (v) och Lotten von Hofsten (v)

Förslag till beslut

Skrivelsen besvaras med kontorets tjänsteutlåtande.

Krister Schultz

Ann-Charlotte Nilsson

Sammanfattning

I skrivelsen till exploateringsnämnden föreslås att exploateringskontoret får i uppdrag att återkomma till nämnden med ett förslag till rutiner som ger barn och unga möjlighet att komma med synpunkter på och i realiteten påverka beslut som påverkar miljöer där barn och unga vistas.

Exploateringskontoret konstaterar att alla stadens nämnder redan har kommunfullmäktiges uppdrag att låta FN:s barnkonvention genomsyra all verksamhet. Fullmäktige har också gett kommunstyrelsen, stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden i uppdrag att utveckla effektivare och snabbare exploaterings- och planprocess utan att medborgarinflytandet minskar.

Kontoret anser mot den bakgrunden att något ytterligare uppdrag enligt förslaget i den nu aktuella skrivelsen inte behövs.

Bakgrund

FN:s barnkonvention

Sverige ratificerade FN:s barnkonvention år 1990. Konventionen innehåller totalt 54 artiklar vilka Sverige som nation förbundit sig att följa. Barnkonventionen gäller i sin helhet även för Stockholms stad.

Konventionen utgår ifrån att barndomen har ett värde i sig och att barn är en utsatt grupp i samhället med särskilda behov av omvårdnad och skydd, som också innefattar ett rättsligt skydd.

Konventionen bygger på fyra viktiga principer:

- att barnet har rätt till likvärdiga villkor
- att barnets bästa ska beaktas vid alla beslut
- att barnet har rätt till liv och utveckling
- att barnet har rätt att säga sin mening och få den respekterad.

Stockholms stads handlingsprogram för barnkonventionen

Kommunfullmäktige godkände den 20 september 2004 Stockholms stads reviderade handlingsprogram för arbetet med FN:s barnkonvention enligt kommunstyrelsens utlåtande 2004:128. Handlingsprogrammet ska enligt beslutet gälla fr.o.m. 1 oktober 2004 t.o.m. 31 december 2008.

I handlingsprogrammet anges att FN:s barnkonvention ska genomsyra stadens alla verksamheter. Det förutsätter att alla förvaltningar, bolag och styrelser kontinuerligt arbetar med att hålla konventionens innehåll och intentioner aktuella på samma sätt som att man arbetar med att följa andra lagar, riktlinjer och regler för verksamheten.

Vidare betonas vikten av att alla nämnder tar tillvara barns och ungdomars åsikter i alla beslut som berör dem, t.ex. genom ungdomsråd eller barnpanel. Även s.k. checklistor anges vara ett bra verktyg för att inför varje beslut kontrollera att beslutet utgår från barnens bästa. Nämnderna kan också inhämta synpunkter från barn och ungdomar inför ett remissvar.

Stadens handlingsprogram för barnkonventionen utgör ett stadsövergripande styrdokument. I årets budget anges att handlingsprogrammet revideras vid framtagandet av nya övergripande mål och riktlinjer för förskolan och skolan.

Handlingsprogrammet och barnkonventionen finns på stadens intranät under Styr- och stöddokument, Barn och ungdom.

Gatu- och fastighetsnämndens uppdrag om barnkonsekvensutredningar

Gatu- och fastighetsnämnden godkände den 17 augusti 2004 gatu- och fastighetskontorets pågående arbete med barnkonventionen enligt tjänsteutlåtande den 11 maj 2004.

Gatu- och fastighetskontoret hade redovisat att kontorets arbete främst sker inom Region Ytterstad och Innerstad, Avdelningen för strategisk trafikplanering, Parkeringsavdelningen samt inom Fastighetsförvaltningen. Arbetet angavs beröra planeringen av nya lekplatser och bostadsområden, trafiksäkerhet, trygg inom- och utomhusmiljö m.m. Kontoret uppgav att arbetet är implementerat i den löpande verksamheten.

Nämnden gav också kontoret i uppdrag att i samtliga kommande tjänsteutlåtanden redovisa om ärendet berör barn och att till tjänsteutlåtanden som berör barn ska en barnkonsekvensutredning bifogas. Nämnden anförde därutöver följande.

I enlighet med Förenta Nationernas barnkonvention måste i alla ärenden som berör barn, barnen få komma till tals och kunna påverka processen. Kontoret måste därför i samtliga ärenden redovisa om ärendet berör barn. Om man finner att barn berörs ska en barnkonsekvensbeskrivning bifogas till tjänsteutlåtandet för att effekten på barnens miljö ska kunna tas med i beslutsprocessen.

Ärendet

I skrivelse till exploateringsnämnden den 24 januari 2008 anger Ann-Margrethe Livh (v) och Lotten von Hofsten (v) att när det gäller exploateringsbeslut som rör lekplatser, skolor och liknande miljöer, det vill säga miljöer där barn regelbundet vistas, ska barn kunna komma med synpunkter och ha en reell chans att påverka beslutet.

Därför föreslås att exploateringskontoret får i uppdrag att återkomma till nämnden med ett förslag till rutiner som ger barn och unga möjlighet att komma med synpunkter på och i realiteten påverka beslut som påverkar miljöer där barn och unga vistas.

Exploateringskontorets synpunkter

Exploateringskontoret delar skribenternas uppfattning att det är viktigt att barn och ungdomar ska kunna komma till tals och utöva inflytande både i samhällsplaneringen i stort och i samband med lokala förändringar som mer direkt rör barns miljöer.

Som framgått ovan finns också sedan länge ett av staden antaget handlingsprogram för FN:s barnkonvention som syftar till just bl.a. detta. Vidare har gatu- och fastighetsnämnden redan 2004 gett kontoret i uppdrag att i samtliga tjänsteutlåtanden redovisa om ärendet berör barn och att till tjänsteutlåtanden som berör barn ska en barnkonsekvensutredning bifogas.

Sedan dess finns i kontorets mallar för tjänsteutlåtanden en rubrik för att ta upp om ärendet berör barn och detta brukar kontoret också redovisa.

Flertalet av de exploateringar som initieras, drivs på och fullföljs av exploateringsnämnden genomgår, innan de genomförs, en omfattande samråds-, remiss- och beslutsprocess inom staden där framförallt stadsbyggnadsnämnden har ett huvudansvar, och en lagstadgad skyldighet, att inhämta och beakta synpunkter från alla som är berörda. Även stadsdelsnämnderna, som i stadens organisation fått en särskild ställning när det gäller stadens kontakt med medborgarna, har en viktig roll i samband med remissbehandlingen av detaljplaner m.m.

Därför har exploateringskontoret inte annat än undantagsvis ansett det motiverat att inför exploateringsbeslut vidta ytterligare samrådsinsatser särskilt riktade till barn, dvs. medborgare upp till 18 års ålder.

Effektivare plan- och exploateringsprocess

Exploateringskontoret vill också framhålla att i stadens budget för 2007 och plan för 2008 och 2009 lämnades uppdrag till kommunstyrelsen, exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden att utveckla effektivare och snabbare

exploaterings- och planprocess inklusive utvecklad områdesplanering. Det angavs bl.a. att en viktig åtgärd för att öka bostadsbyggandet är att påskynda framtagandet av detaljplaner. Genom en förenkling av plan- och bygglagens praktiska tillämpning kan enligt budgeten planprocessen effektiviseras utan att medborgarinflytandet minskar. Ambitionen angavs vara att på sikt halvera tiden från start till färdig detaljplan.

Stadsledningskontoret inledde under 2007 diskussioner med bl.a. exploateringskontoret om hur exploaterings- och planprocessen kan effektiviseras. Vid besvarande av kommunstyrelsens remiss av ett förslag från Liljeholmens stadsdelsnämnd om samråd i planprocesser, gjorde exploateringskontoret i tjänsteutlåtande 2007-03-30, en närmare genomgång av lagkraven och stadens rutiner i sammanhanget mm.

Även i årets budget betonas att det, för att kunna hålla en fortsatt hög nivå på bostadsbyggandet, är av stor vikt att bl.a. arbetet med att effektivisera stadens interna processer fullföljs. Både exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden har fått till uppgift att inventera ej lagstiftade krav som fördröjer och fördröjer bostadsbyggnadsprocessen.

Det är enligt exploateringskontoret en grannliga uppgift för staden att försöka förena de delvis motstridiga krav som ligger i att effektivisera och snabba upp plan- och exploateringsprocessen och samtidigt tillgodose lagstiftningens krav på samråd om och remissbehandling av planer inklusive barnkonventionens inflytandekrav.

Ett liknande förslag som nu framförs har tidigare lanserats i motion av Cecilia Obermüller (mp) (2006:23) "Rum för barn i Stockholms stadsplanering". Där föreslogs att staden skulle utveckla en handlingsplan med metoder för barns och ungdomars inflytande i planarbetet. I kommunstyrelsens utlåtande 2007:59 erinrade föredragande borgarrådet Mikael Söderlund (m) om stadens handlingsprogram för FN:s barnkonvention och anförde bl.a. följande.

Stockholms stads plan- och byggprocess är dock inte i behov av ytterligare program, policys eller krav. Tvärtom så eftersträvas en kortare planprocess med förtydligade och fokuserade verktyg för hanteringen av bygglov och bygganmälan. Stockholms stad arbetar aktivt mot regering och riksdag och genomför samtidigt en självvrannsakan för att få en sammantagen helhetsbild över vilka krav utöver lagen som Stockholm ställer på byggherrarna genom hela plan- och byggprocessen.

Om inte de berörda nämnderna lyckas inarbeta barnperspektivet i sin verksamhet utifrån redan befintliga program och riktlinjer kommer problemet inte att lösas genom ett ytterligare handlingsprogram. Det viktigaste stödet som kan ges är i sådana fall snarare utbildning och ökat medvetande samt att stadens anställda har tillgång till själva texten i barnkonventionen. En renodling av den aktuella verksamheten och en inventering av och prioritering utifrån befintliga program och riktlinjer kan också bli aktuell.

Exploateringskontoret kan sammanfattningsvis konstatera att alla stadens nämnder redan har kommunfullmäktiges uppdrag att låta FN:s barnkonvention genomsyra all verksamhet. Fullmäktige har också gett kommunstyrelsen, stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden i uppdrag att utveckla effektivare och snabbare exploaterings- och planprocess utan att medborgarinflytandet minskar.

Kontoret anser mot den bakgrunden att något ytterligare uppdrag enligt förslaget i den nu aktuella skrivelsen inte behövs.

Slut